

INBLICKEN

”Järnvägsboomen” ger Teleanläggningar ett lyft

Banverket rustar upp järnvägsnätet för 33 miljarder kronor. En mycket liten del av denna satsning, men ändå mycket pengar, används för signalprojektering. Tommy Eriksson och Johan Nordgren på Telub Teleanläggningar i Arboga är några av signalprojektörerna.

Sid 2-3.

**Stämmer teorierna?
”Inmätarna”
ger svar**

SIDAN 4

**Systecon
skapar säkrare
fartyg**

SIDAN 6

**Dotcoms hittills
största order**

SIDAN 8

Arbetsam vår följs av skön ledighet

En förhoppningsvis skön sommar närmar sig med stormsteg.

Under våren har vi som många andra djur i naturen ägnat oss åt att ändra fjäder-skud. Vi vill gärna synas. Men det ska inte verka pråligt utan seriöst.

Detta går igen även när det gäller Telub. Vi har för vana att inte göra så mycket väsen av oss. Tomma tunnor skramlar mest, som ni vet. Och våra tunnor är inte tomma. De är fyllda med ett gediget, seriöst och framgångsrikt arbete, som ofta har skett i det tysta av den enskilde medarbetaren eller av lite större arbetsgrupper.

De flesta gör inte så mycket väsen av sig, och ni får kanske inte alltid den uppmärksamhet som ni egentligen borde ha. Åtminstone inte av mig. Orsakerna är många. Bland annat har våren varit fylld av hårt men framåtriktat och förhoppningsvis fruktbart arbete.

Som ni vet satsas det stort inom Celsius-koncernen på ett utvecklingsbart, intressant och spännande område. Jag tänker på informationsteknologi. Koncernens ambitioner att växa ytterligare inom IT-området skapar definitivt nya och intressanta affärsmöjligheter för Telub.

Men ingen får nu förledas tro att det betyder att våra satsningar mot försvaret skulle få lägre prioritet. Försvaret är framgent vår huvudmarknad, som under den närmaste 10-årsperioden kommer att ha ett stort behov av moderna informationssystem.

För min del, liksom för många av er andra, har vårens arbete ofta gjort intrång på umgänget med familj och vänner. Men ta nu igen detta på den stundande semestern. Upplev och gör saker tillsammans men, framför allt, ta det lugnt.

Jag önskar er alla en skön och trevlig semester.

*Kenth-Åke
Jönsson*

Kenth-Åke
Jönsson

På spåret med Telub Teleanlägg

Fram till år 2003 ska Banverket ha rustat upp det svenska järnvägsnätet för 33 miljarder kronor. Det är mycket pengar.

Ungefär tio procent av denna summa går till signaltekniken.

– Det är också mycket pengar och en liten del av dessa går till Telub Teleanläggningar, säger Johan Nordgren i Arboga, som är ansvarig för projekt "Signalprojektering mot Banverket".

– Det är roligt att få vara delaktig i "järnvägsboomen". Vi lever nu i järnvägens årtionde.

Telub Teleanläggningars uppdrag åt Banverket innebär att, inför Banverkets upphandlingar, projektera för signalsäkerheten. Uppdragen kommer i huvudsak från Banverkets regioner Öst och Väst men även Mitt. De största insatserna hittills har varit signalprojektering för Arlandabanan, men även signalsystemen vid Mälardalsbanan, Svealandsbanan och Grödingebanan har projekterats av Telub Teleanläggningar.

– Det är tack vare Sven-Åke Lökvist vi har fått möjlighet att arbeta med Banverket. Hans goda kontakter har gjort att vi fått chansen att visa vad vi kan, förklarar Tommy Eriksson, som är produktionsansvarig. Tommy planerar uppdragen och ställer resurser till förfogande bland annat.

Rustade att möta kraven

Johan Nordgren är produktionsprojektledare och han har ett förflutet inom Banverket. Han har därmed det specifika kunnandet som behövs. Dessutom har ytterligare fyra medarbetare i projektet gått Banverkets sju veckor långa specialutbildning i Ängelholm.

– Vi är därmed väl rustade att möta Banverkets krav och förväntningar, säger Johan. Vår kompetens är nu hög, vilket är ett måste. Banverket har extremt höga

krav på vårt arbete eftersom det handlar om Säkerhet med stort S.

Telub Teleanläggningars uppdrag mynnar ut i en sk arbetshandling eller kravspecifikation som ger anvisningar om vilken materiel som behövs för att bygga till exempel signalställverken, som finns utefter järnvägsspåren. Men också dokument som förklarar hur montering och installation skall gå till, hur tråddragningen skall skötas, hur datorutrustningen, som levereras av ABB, skall programmeras osv.

gningar

Tommy Eriksson och Johan Nordgren är två av flera på Telub Teleanläggningar som stöttar Banverket i deras arbete med signalprojektering av såväl nya som gamla järnvägar.

Även utvärderingar av offerterna kan ingå i uppdragen.

– Efter slutförd installation har vi att justera ritningar och andra dokument, förklarar Johan, som beskriver vad det är för typ av signaler som samlas in.

Det gäller liv

– Livsviktiga signaler ger besked till tågföraren om ATC-systemet, om övergångar och bommar, om växlar m m. Signal-

ställverken fjärrstyrs från en ledningscentral och ställverkens funktion är bland annat att ge information om var tågen befinner sig och därmed får även ledningscentralen ett ansvar för säkerheten.

– Säkerhet och kvalitet måste gå som en röd tråd genom allt arbetet även hos oss, förklarar Johan, som är kvalitetsansvarig inför Banverket.

För att Teleanläggningar ska få bedriva signalprojektering åt Banverket kräver de en kvalitetsplan, d v s hur Teleanläggningar arbetar för att uppfylla säkerhetskraven. Planen beskriver hur varje projektör har ett egenansvar och hur interngranskningen utförs.

På Banverket sker sedan en säkerhets- och funktionsgranskning och till sist en ansvarig chef som säger sitt. När dokument och ritningar klarat sig igenom detta nät kan signalställverken börja byggas.

– Vi har nu börjat få positiva signaler från Banverket om kvaliteten på vårt utförda arbete och vi håller även leveranstiderna, säger Johan.

– Ja, det är mycket viktigt, förklarar Tommy. Vi kan inte lyfta luren någon vecka före lovad leveranstid och be om förlängd tid. Det är helt omöjligt. Banverkets medarbetare är själva hårt pressade med många och stora projekt och minimalt med personal. Vi måste helt enkelt ställa upp för dem.

Johan tillbringar en hel del av sin tid på Banverket för att kunna hålla dialogen levande och för att i tid fånga upp önskemål och krav.

– Vi kan inte isolera oss här på kontoret i Arboga. Vi är beroende av Banverkets egen kompetens, de kan sitt teknikområde bäst. Det måste vi inse och respektera, säger Johan.

Många glädjeämnen

En bieffekt av den ökande volymen av uppdrag från Banverket var att några varsel om uppsägningar på Telub Teleanläggningar i Arboga kunde dras tillbaka.

– Det gläds jag väldigt åt, säger Tommy.

– Och jag gläds åt att se hur jag kan be våra grabbar, som egentligen inte har hunnit få så stora specialkunskaper om järnvägar, göra en uppdragsbeskrivning för signalprojektering så bra. Vi har med andra ord kunniga och självgående projektörer, säger Johan.

Framtiden då?

Den stora "boomen" varar fram till 1997. Men Banverkets investeringsplaner bådär gott för... ja, hur långt som helst, om vi sköter oss bra såväl internt som gentemot Banverket, tror både Johan och Tommy.

Staten förenklar upphandling Tecknar avtal med Dotcom

Statskontoret har bland 24 leverantörer valt ut och godkänt fem företag som systemleverantörer av datakommunikation. Dotcom är ett av dessa fem företag.

Myndigheterna vill förenkla förfarandet vid upphandling av datakommunikation. Statskontoret har därför tecknat ett ramavtal med bland andra Dotcom. I och med detta avtal slipper statliga myndigheter och verk att vid varje enskilt tillfälle gå ut i tidskrävande upphandlingar.

– Det är första gången Statskontoret gör den här typen av samlad upphandling på LAN-produkter, säger Jan-Olof Karlsson, Dotcom, Stockholm. Beslutet av tillvägagångssätt är baserat på en enkät som Statskontoret gjort bland landets olika myndigheter. I denna konstaterades att kraven på hög kompetens hos dataleverantörerna ökat i takt med den tekniska utvecklingen, varför det är säkrare att samarbeta med ett antal i förväg utvalda kompetensföretag.

Stämmer väl in på kraven

– Leverantörsurvalet har gjorts med utgångspunkt från en utvärdering baserad på både teoretiska och praktiska tester, förklarar Jan-Olof. Dotcom med sin riktäckande organisation, tekniska kompetens och redan bra etablerade kontakter med myndigheter som till exempel Rikspolisstyrelsen och Luftfartsverket stämde väl in på kravprofilen.

De övriga systemleverantörerna som Statskontoret tecknat avtal med är Hewlett Packard, ICL, Unisys och Upnet. ABB Communication och Anixter får vara med och leverera utrustning.

Statskontoret uppskattar att myndigheterna kommer att investera för 10-tals miljoner kronor i lokala nätverk årligen.

Stämmer teorierna? Inmätningssektionen registrerar och avslöjar

Vad vore ett prov värt om det inte i detalj studerades och resultaten bearbetades? Intet!

Inmätningssektionen på Telub Miltest i Vidsel gör med sitt kunnande detta möjligt för FMV och andra kunder då det gäller robotprovning.

– Uppgifterna är givetvis sekretessbelagda, säger Sven-Erik Holmkvist, chef för Inmätningssektionen. Men de data vi lämnar ger svar på om kundens teorier stämmer med verkligheten.

Inmätningssktionens huvudsakliga arbetsuppgifter är koncentrerade till basens banmätande system. Omfattar dels realtidssystem för ledning dels system för noggrann banbestämning. När en robots

prestanda ska testas är det av största vikt att skjutfallets banparametrar innehålls, därför läggs banorna för luftmål- och jakt in på en databaserad karta i ledningscentralen.

Under provets gång övervakas och styrs såväl mål som jakt från ledningscentralen. Hela händelseförloppet ute i övningsområdet registreras in i minsta detalj.

Tack vare Inmätningssektionen!

För sina baninmätningssuppgifter har Inmätningssektionen till sitt förfogande fem automatföljande radarstationer, med en räckvidd upp till 250 kilometer, utplacerade i övningsområdet på platser med så exotiska namn som till exempel Palja och Sarkasvare.

Vi beger oss dit. På Sarkasvares radarstation träffar vi Lars-Gunnar Wikström, som är chef för Radarsystemgruppen.

Lars-Gunnar berättar:

– Radarsystemets primära uppgift är att i realtid leverera bandata till ledningscen-

tralen. Med en fördröjning på ett fåtal milisekunder får ledningscentralen uppgifter om objektens position. Målledare och skjutledare kan med ledning av dessa uppgifter övervaka och styra målet och jakten på förbestämda banor.

Ledningscentralen arbetar med ett datorbaserat system för presentation i realtid av fasta och rörliga objekt på grafiska bildskärmar. Applikationsprogramvaran är framtagen av Miltest och är en realtidapplikation på bland annat ARC/INFO.

Kalibrerar mot stjärnorna

För hjälp i arbetet med positionsbestämningen är radarstationerna utrustade med TV-kameror. Då får radaroperatörerna, vi träffade Ingemar Burman, även en bild av objektet man följer. TV-informationen kan även nyttjas för automatisk antennföljning.

– TV-kameran gör det möjligt att kalibrera stationen mot stjärnorna, förklarar

RobotFörsöksplats Norrland, i dagligt tal benämnd RFN, bara några kilometer från polcirkeln, byggdes upp i slutet av 50-talet för teknisk utprovning av robot-system.

Försöksplatsens tekniska utrustning och kapacitet har successivt utvecklats och är även vid internationella jämförelser en modern försöksplats med tillgång till ett unikt provområde över land. Området, som är lika stort som Blekinge, är ett väl bevakat skogs- och lågfjällsområde alldeles intill polcirkeln.

Försöksplatsen ägs av Försvarets materielverk. Telub Miltests verksamhet sker på uppdrag av FMV och omfattar bland annat drift och underhåll av mätredskap, kinoteodoliter, telemätssystem, höghastighetskameror, kommunikationssystem och färgfotolab. Flygning och underhåll av målrobotar, flygplan och helikoptrar ingår också i uppdraget liksom reportagefilmning, registrering och databehandling av mätdata samt programutveckling.

Det några ton tunga vindskyddet har öppnats för att radarn skall kunna fånga upp och sända uppgifter till ledningscentralen om var robot och mål befinner sig.

Lars-Gunnar Wikström visar radarstationens operatörsplats med manöverorgan, displayer och den så viktiga kommunikationsutrustningen med basens ledningscentral.

Lars-Gunnar.

– Kalibrera mot stjärnorna?

– Ja, vi korrigerar för geografiska inriktningsfel eller andra fel inom radarstationens system.

TV-bilden kan också bandas och användas för senare visning och utvärdering.

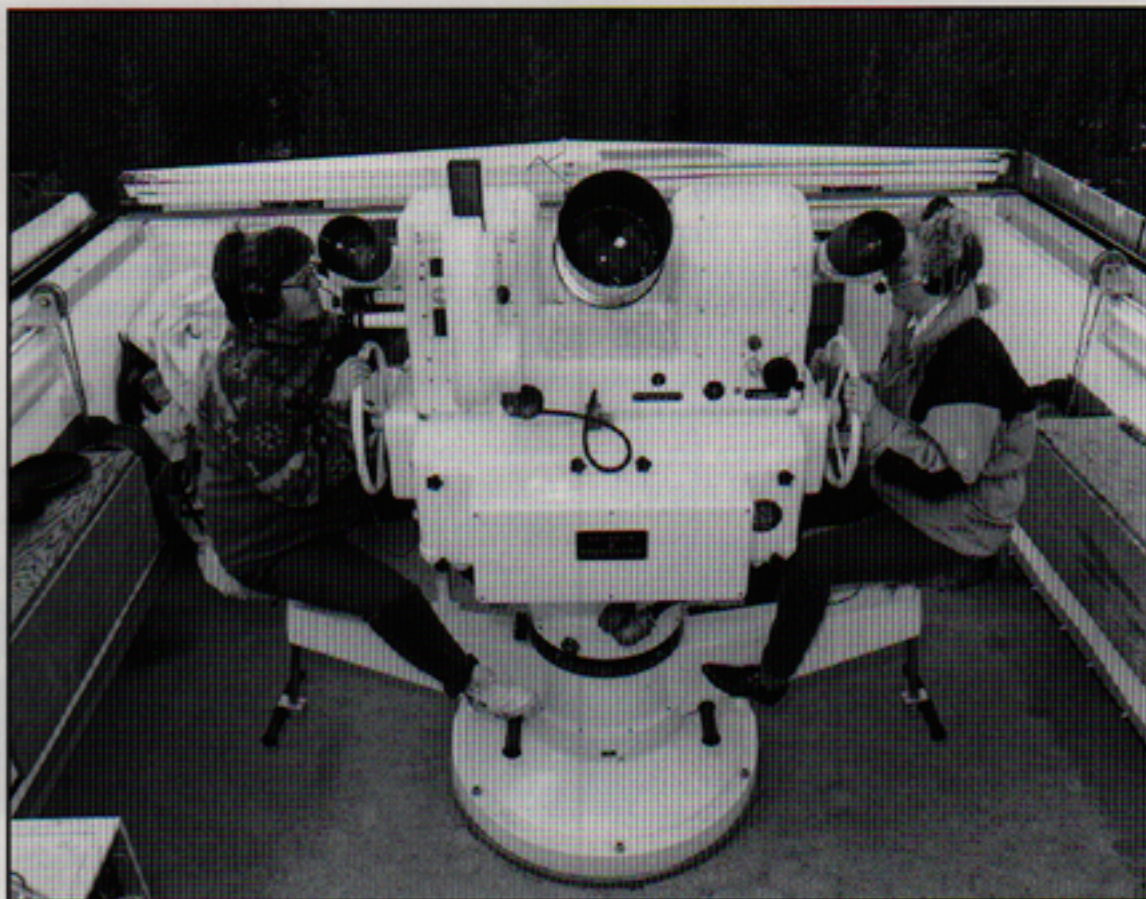
Nu är det inte alltid så lätt för en radar att hitta objektet i rymden. Därför förstärker man ibland signalerna från flygplanet eller målet med en speciell radartransponder, som ger hög mätnoggrannhet. Mats Hedman ansvarar för detta och för annan radarutrustning i målen. Han har också att svara för underhållet av väderradar.

Följer med präktiga kikare

Nu är det inte enbart radarns "öga" som observerar proven och banorna. Även optisk fjärrmätning används. Med kinoteodoliterna görs observationer och registreringar.

Kinoteodolitsystemet består av tio optiska mätstationer med tillhörande kommunikationsutrustning placerade ute i övningsområdet. Teodoliterna är enbart vinkelmätande (sid- och höjdvinkel).

En mätstation består av en plattform, som opereras av två personer, är utrustad med en huvudoptik (1,5/3 m), en filmkamera (10/25 b/s) och två operatörskikare. Operatörerna följer via sina kikare målet och jakten upp till 25 km, men oftast begränsas intervallet till 15 km. Noggrann-

Carina Grankvist och Karin Gunnarsson är teodolitoperatörer. De följer och registrerar provningsobjektens position i rymden. Det är en för väder och vind utsatt post och arbetet innebär ofta övernattnings i en enkel stuga många mil från bebodda trakter.

heten ligger i intervallet 1 m och mätfrekvensen är högst 25 Hz.

Teodolitledaren i ledningscentralen koordinerar hela teodolitsystemet.

Mätdata tas upp med filmkameran via huvudoptiken och avläses i en filmanaly-

sator efter proven samt databehandlas för bestämning av målets och robotens banparametrar.

Som om detta nu inte skulle vara tillräckligt har man dessutom ett 60-tal höghastighetskameror i markbundna system

Markbaserade mål kräver inte så omfattande inmättningsinsatser som luftburna, men höghastighetskamerornas registrering av robotens uppförande från start till mål är betydelsefull för arbetet med utvärderingen.

för baninmätning och händelseregistrering. Man filmar startförlopp samt ingång mot och verkan i markbundna mål, och får därmed såväl information om robotens bana som en registrering av mycket snabba betenden och förlopp. Värstingen i kameragänget kostar en halv miljon kronor. Men då kan man också filma 10.000 bilder per sekund. Vanligast är dock 200 – 2.000 bilder per sekund (vanlig spelfilm går med 25 bilder per sekund). Avstånden till objekten som ska filmas kan vara upp till ett par hundra meter och ner till några få meter.

Systemet arbetar med fast inriktade kameror med referensmärken i siktfältet. Kameror och märken är geodetiskt inmätta med en noggrannhet på delar av centimeter.

Med kamerorna kan man därför registrera vilken position roboten haft vid en bestämd tidpunkt och även bestämma robotens bana och attitydvinklar.

Den uppmärksamme läsaren har säkert förstått att kamerorna befinner sig inom skjutområdets riskzon och att de därför styrs från ledningscentralen.

Sven-Erik Blom, chefen för Foto, berättar att all film framkallas i eget laboratorium, där han och hans medarbetare även redigerar och klipper.

– Som mest har vi framkallat 10 mil film under ett år, men snittet ligger på 7 mil, säger Sven-Erik. All fotomateriel ställs samman enligt kundens önskemål, vilket innebär att vi mycket ofta för över filmen på video, som text- och ljudsätts av mig eller Gunnel Stenberg, en av medarbetarna på Foto.

Vad vore nu alla dessa med olika tekni-

ker inhämtade mätdata till för nytta om de inte presenterades på ett för kunden lämpligt sätt.

□ Avslöjar teorierna

Det är hos Leif Stenberg och hans medarbetare på gruppen för Presentations- och beräkningssystem som radardata och teodolitdata tas emot och bearbetas.

– Ja, ska kunden få glädje av uppgifterna från teodoliterna och radarstationerna måste uppgifterna sammanställas och presenteras på ett vettigt sätt.

Det ligger på avdelning Presentations- och beräkningssystem, närmare bestämt Leif Stubbält och Jan Westerlund, att även svara för underhåll och utveckling av hård- och mjukvara.

Men vad kan man då utläsa av alla dessa data som samlats in?

Sven-Erik Holmkvist förklarar att det finns två skilda typer av mätdata, realtidsdata och efterbearbetade data.

– Realtidsdata uppdateras med 10 Hz, presenteras i ledningscentralen och används för ledning av skjutprovet. De omfattar en grafisk presentation av flygbanor samt höjd, hastighet, acceleration m m.

– Efterbearbetade data framställs i en process efter proven för att nå högre mät-noggrannhet och framställa många fler banparametrar samt bestämma det s k träffavståndet. Man får här ett kvitto på om teorierna stämmer med verkligheten.

Inmätningssektionen "avslöjar" mycket vid robotproven, men är nu själv "avslöjad" för övriga medarbetare inom Telubgruppen. □

Foto: Anders Åberg, Telub Miltest

Gunnel Stenberg får mycket ofta lägga över de tagna filmerna på video. Dessutom text- och ljudsätter hon videon.

Systecon medverkar till att skapa säkrare och billigare fartyg

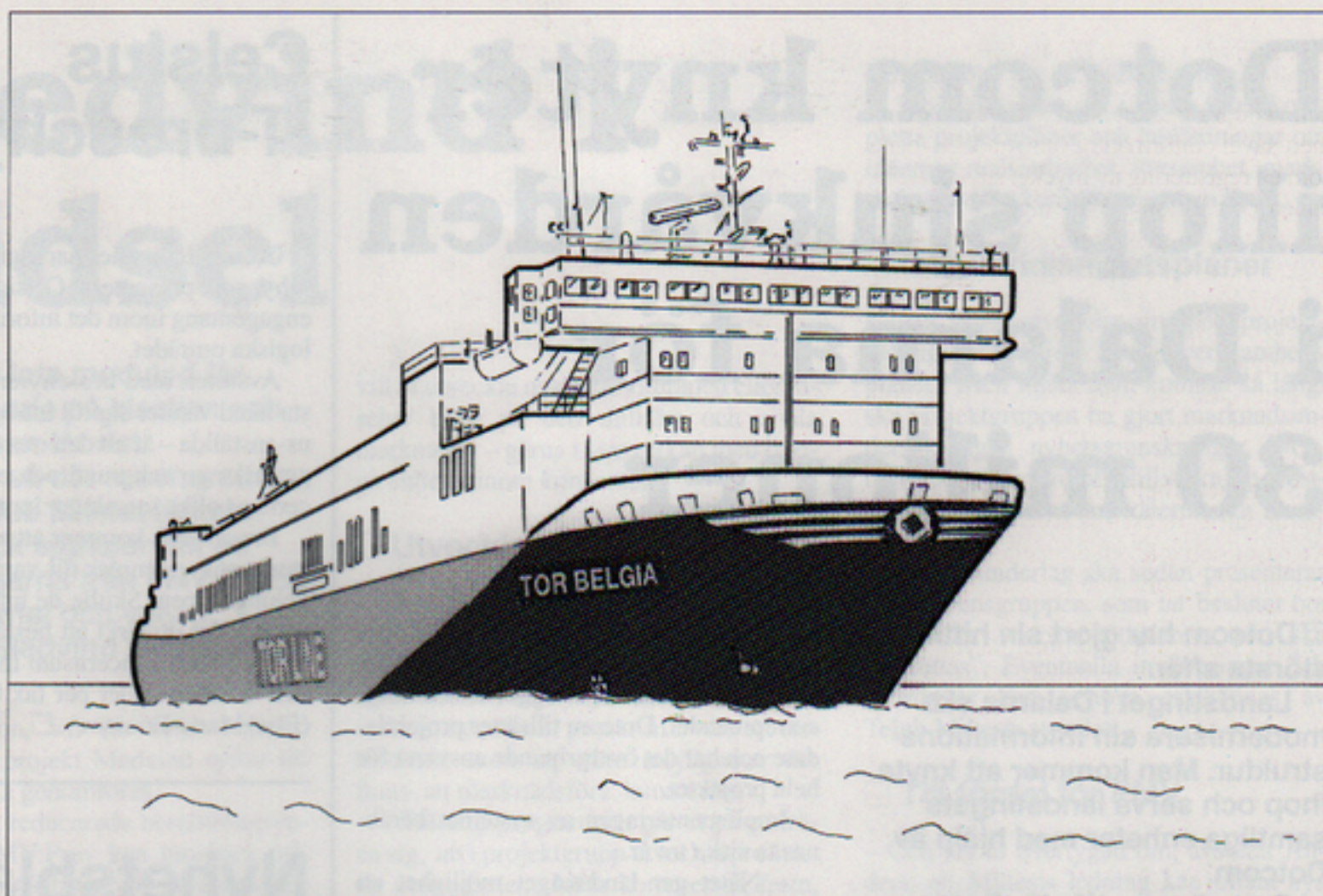
□ Uppmärksammade fartygsolyckor med framför allt färjor och tankfartyg har gett Systecon en intressant inbrytning på en ny marknad.

Sjöfartsnäringsen vill med modern teknik förbättra säkerhet, driftsäkerhet och samtidigt få ner kostnaderna för drift och underhåll.

Bättre konstruktion och underhåll ska göra driftsäkrare, säkrare och billigare fartyg. Det är målet för en förstudie som nyligen startats på initiativ av Sveriges Redarförning, Scandinavian Center for Maintenance Management (SCEMM) och Systecon AB, som också är projektledare för förstudien. Projektet benämns DUSS.

Intresset för att med modern teknik kunna förbättra säkerhet och driftsäkerhet och samtidigt minska kostnaderna för drift och underhåll är för närvarande stort inom sjöfartsnäringsen. Flera spektakulära olyckor med framför allt färjor och tankfartyg inblandade har riktat uppmärksamheten mot branschen och skärpt kraven på redarna att operera med säkra och väl bemannade och underhållna fartyg.

Regeringen har också tagit en rad initiativ som syftar till att få näringsen att

Arbetet med förstudien består bl a av att kartlägga och analysera och det kan innebära praktiskt arbete ombord på bland annat M/S Tor Belgia.

minska sina kostnader och höja säkerheten för sjötransporter rent allmänt

Få under svensk flagg

I den speciella miljö som den svenska sjöfarten arbetar, med en hård konkurrens och kostnadspress, har redarna sökt olika vägar att reducera sina kostnader. De mest lönsamma vägarna är den stora utflaggningen av svenska fartyg. Det har inneburit att endast en mindre del av den svenskägda handelsflottan går idag under svensk flagg. Nu riktas alltså intresset mot konstruktion och underhåll av fartyg och fartygssystem som källor för förbättringar och besparingar utan att därför äventyra kvaliteten.

En viktig tanke bakom DUSS är att inom sjöfartsnäringen ta tillvara och vidareutveckla de metoder och tekniker som under många år utvecklats och använts inom den underhållstekniska sektorn både inom sjöfarten och andra områden såsom försvaret, processindustrin, flygindustrin, energiindustrin och dylikt för att analysera, specificera och producera driftsäkra och säkra konstruktioner samt genomföra effektivt underhåll till låga livstidskostnader.

Sjöbefälen aktiva

Projektet är ett samarbetsprojekt med

många inblandade. Förutom initiativtagarna, som också bidrar med finansieringen, är Chalmers Tekniska Högskola och Sjöbefälsskolan aktivt engagerade genom att ställa examensarbetande elever till förfogande för kartläggnings- och analysarbete. Sjöfartsverket, som drivit dessa frågor i flera år, är med och finansierar.

Andra intressenter och finansiärer är Nutek och assurancesföretaget Swedish Club. I övrigt medverkar tre rederier som ställer fartyg och expertis till förfogande samt en rad företag inom underhållsbranschen av vilka kan nämnas ABB Service, Gränges Metalock, Berg Propulsion och Nåiden Teknik.

Totalt finns 450.000 kronor beviljade för förstudien, som ska vara avslutad under första kvartalet 1995.

Arbetar ombord

Arbetets första fas är nyligen inledd, men huvuddelen av arbetet kommer att ske under hösten och vintern 1994. Kartläggningen och analysen kommer att vara mycket praktiskt orienterad, vilket bland annat innebär att arbetet kommer att utföras ombord på fartygen i arbetsgrupper med representanter för fartyget och underhållsföretagen närvarande. Detta arbete ska sedan kompletteras med litteraturstudier och faktainsamling från de olika intressenternas organisationer.

Det slutliga målet för projektet är att skapa "guidelines", som kan utnyttjas av redare, varv, utrustningsleverantörer och andra som hjälp att skapa bättre, säkrare och kostnadseffektiva fartyg i framtiden.

Förstudien kommer att visa om förutsättningarna för och behovet finns av sådana "guidelines" och vilka potentialer det finns i att utnyttja moderna metoder och tekniker för säkerhet, driftsäkerhet och underhåll inom sjöfartsnäringen.

Intressant inbrytning

För Systecon innebär detta uppdrag en intressant inbrytning på den icke försvarsknutna marknaden. Systecon har sedan länge arbetat för en teknologiöverföring inom driftsäkerhets- och säkerhetsområde till nya branscher. Nu verkar tiden vara mogen att intensifiera detta arbete. Förutom sjöfartsnäringen finns många branscher där man utnyttjar komplexa tekniska system och där den kompetens som Systecon byggt upp under många år tillsammans med Försvarets materielverk och försvarsindustrin skulle vara mycket värdefull.

Lennart Nyh

Dotcom knyter ihop sjukvården i Dalarna för 30 miljoner

Dotcom har gjort sin hittills största affär.

Landstinget i Dalarna ska modernisera sin informationsstruktur. Man kommer att knyta ihop och serva landstingets samtliga enheter med hjälp av Dotcom.

Detta är en affär för Dotcom på 30 miljoner kronor.

Landstinget i Dalarna ska bygga ut sitt nät för data- och telekommunikation. Projektet går under LD-NET.

2.500 användare kommer att vara anslutna till nätet.

Dotcom har det övergripande ansvaret för projektet som också levererar alla systemprodukter, både mjuk- och hårdvara från SynOptics och Cisco. Dotcom bidrar också med tjänster som till exempel nätövervakning 24 timmar/dygn, kontinuerliga nätverksanalyser, serviceavtal och utbildning.

Landstinget satsar 50 miljoner i LD-NET och 30 av dessa 50 tillfaller alltså Dotcom. De resterande 20 miljonerna ut-

gör leveranser av ISDN och Digital X-line från Telia och kabeldragning från ABB Installation, som båda ligger som underentreprenader. Dotcom tillsätter projektledare och har det övergripande ansvaret för hela projektet.

Implementeringen av systemet beräknas ta cirka tre år.

– Nätet ger landstinget möjlighet att knyta ihop alla lasarett och vårdcentraler i länet, berättar Per Sundin, den lycklige och duktige säljaren. Medicinsk och administrativ information kommer att kunna överföras snabbt mellan olika enheter. Det innebär att patienterna kan få snabbare besked och diagnostik. Samtidigt kan sekretessen förbättras.

För att kunna genomföra detta stora projekt kommer Dotcom att etablera ett nytt kontor i Falun. Per kommer att flytta från Gävlekontoret till Falun för att ansvara för projektuppgiftnaden.

Tillsammans med landstinget kommer Dotcom att etablera en lokal driftscentral bemannad med personal från båda parter. Ett av målen med denna är att bygga upp en kompetens, som kan erbjudas andra landsting med liknande applikationer.

Celsius IT-broschyr

Celsius Industrier har tagit fram en broschyr som presenterar Celsius-koncernens engagemang inom det informationsteknologiska området.

Avsikten med broschyren – som i första hand vänder sig till intresserade Celsius-anställda – är att den mer fylligt än tidigare ska ge bakgrund och motiv till koncernens olika satsningar inom IT-området.

Broschyren kommer att skickas ut i ett stort antal exemplar till varje bolag inom Telubgruppen. Skulle de inte täcka behovet går det utmärkt att beställa fler direkt från Celsius koncernstab Information, tel 016-15 50 64 eller per fax 016-12 28 85 (Else-Marie Ericsson).

Nyhetsblad om teknik

För att förbättra kännedomen om tekniska projekt, specialistkompetens och andra tekniska frågor inom koncernen ska Celsius ge ut ett enkelt nyhetsblad.

Ungefär varannan månad skickas nyhetsbladet ut till tekniker i koncernen. Det kommer att återge intressanta artiklar ur personaltidningar, tekniska rapporter, artiklar och uppsatser till tekniska tidskrifter m m.

Vi vill nu uppmana alla tekniker inom Telubgruppen att sända in bidrag. Kontakta lämpligen Inblickens redaktion för vidare befordran.

Stabil vinstnivå för Celsius

För perioden januari–mars 1994 redovisar Celsius-koncernen ett resultat efter finansnetto på 186 Mkr (155).

Orderingången uppgick till 2,5 miljarder kronor (1,8) och faktureringen ökade med ca 200 Mkr till 3,1 miljarder kronor.

Detta kan vi läsa i Celsius senaste delårsrapport, som omfattar januari – mars

1994. Vidare kan vi läsa att rörelseresultatet efter avskrivningar har förbättrats markant jämfört med motsvarande period föregående år och ökar från 58 Mkr till 146 Mkr. Det är framför allt CelsiusTech, Kockums och Bofors som visar förbättringar, men även FFV Aerotech har ökat sitt rörelseresultat.

Utvecklingen på räntemarknaden har medfört att koncernens finansnetto är 57 Mkr lägre än under motsvarande period föregående år.

Med nuvarande marknadsutveckling förväntas en fortsatt ökning av faktureringen under resten av året. Detta i kombination med effektiviseringar och lägre strukturkostnader kommer trots ett minskat resultat från intressebolagsandelar att förbättra resultatet efter avskrivningar. Utvecklingen på finansmarknaden medför dock att finansnettot för helåret kommer att bli avsevärt lägre än föregående år. Sammantaget förväntas ändå ett något förbättrat resultat jämfört med föregående års redovisade utfall på 721 Mkr.

En mer preciserad prognos kommer att lämnas i halvårsrapporten som offentliggörs den 22 augusti.

Medvind i Vidsel

Har man inte medvind får man väl vända på klacken och se till att man får det.

Ungefär så där resonerade man på Telub Miltest i Vidsel när man fick signaler om att beställningarna från FMV kunde krympa i antal och volym. Projekt Medvind skapades.

Anders Nilsson, VD för Telub Miltest, förklarar vad projekt Medvind syftar till och hur det ska genomföras.

– Eftersom reducerade beställningsvolymerna från FMV:Prov kan innebära risk för personalminskning vill vi skapa fler affärsmöjligheter och sysselsättning för vår personal. Och det är nödvändigt att komplettera den fluktuerande volymen av beställningar.

– För att vi ska kunna behålla de kompetenta medarbetarna vi har och för att kunna ge dem intressanta arbetsuppgifter samt förstås ha en godtagbar lönsamhet

vill vi utveckla nya affärsområden eller nischer både på den militära och civila marknaden – gärna i samverkan med övriga enheter inom koncernen.

Utvecklar idéerna

– Flera medarbetare går nu på en utbildning, närmare bestämt i ett träningsprogram, som ska hjälpa dem att använda den egna kraften och viljan för att finna nya verksamheter som passar in i vårt arbetsmönster, samt se vilka möjligheter det finns att marknadsföra kunnandet.

Träningsprogrammet går ut på att träna sig, att i projektgrupp utveckla produkter och tjänster. Idéer kommer då fram, som så småningom kan komma att bearbetas till färdiga verksamhetsplaner.

– Gruppmedlemmarna har det jobbigt, fortsätter Anders, eftersom de dessutom ska planera och utföra sitt ordinarie arbete samtidigt.

I första fasen grovsällar projektgruppen idéerna och sedan presenteras dessa tänk-

bara projekt för en referensgrupp.

Projektgruppen gör i andra fasen kompletta projektplaner och bedömningar om idéernas realiserbarhet, lönsamhet, marknad och vilka konkurrenter som finns.

Gör verksamhetsplaner

I sista fasen utvecklar gruppen projektidéerna och tar fram färdiga verksamhetsplaner. Men innan man kommit så långt ska projektgruppen ha gjort marknadsundersökningar, nyhetsgranskningar, eventuellt behov av prototyp tillverkning, kostnads kalkyler samt hur idéerna ska finansieras.

Beslutsunderlag ska sedan presenteras för referensgruppen, som tar beslutet om och vilka verksamhetsplaner som ska "sjösättas". Eventuella investeringar och satsningar kan behöva godkännas av Telub Miltests styrelse.

Till fördel för FMV

– Och jag är övertygad om, avslutar Anders, att Miltests ledning kan tillåta nya arbetsformer. Att kombinera civila uppdrag, tjänster och/eller produkter med åtagandena till FMV kan bara vara en fördel för FMV. På det viset kan vi ställa upp med personal, som behållit sitt kunnande på toppnivå, när FMV behöver oss under sina intensiva provperioder.

Ingenting är omöjligt

Vad säger då de som deltar i träningsprogrammet? De spontana svaren är positiva:

"Utgångsläget är att vi är bra men kan bli bättre."

"Det är trevligt att det här kan finansieras av vinsten från externa uppdrag och kan komma hela arbetsplatsen RFN till del."

"Arbetsmetoderna i träningsprogrammet är bra. Det skulle vara nyttigt om fler fick möjlighet att träna sig i dessa metoder. Vi börjar se möjligheter i stället för hinder."

"Vi behärskar många teknikgrenar som är en styrka om vi lär oss att nyttja alla resurser och kunskaper på rätt sätt och i samverkan mellan sektionerna. Vi måste kunna vidga vyerna och se vårt arbete i ett större perspektiv."

"Det är viktigt att vi kan finna lönsamma verksamheter som tar till vara vårt kunnande, ger oss utmanande och stimulerande arbeten."

"För en hendig kaar jär ositt oimåilit, sa en Ivar när han såge så bake röggen". (För en händig karl är ingenting omöjligt, sa Ivar när han sågade sig i ryggen).

Den här gruppen på Telub Miltest i Vidsel försöker få det att blåsa medvind med hjälp av kreativitet och engagemang.

Foto: Sven-Erik Blom

Kritik och beröm på Celsius första bolagsstämma

Kentth-Åke Jönsson uppskattade det av Celsius styrelseordförande Olof Lund och verkställande direktör Åke Plyhm uttalade stöd för Telubs strävan att bli framgångsrik inom IT-området.

Foto: Mikael Olsson

Koncernens verksamhet i sammandrag

Belopp i Mkr	1993
Fakturering	11 600
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	721
Räntabilitet på genomsnittligt sysselsatt kapital (%)	15
Räntabilitet på genomsnittligt eget kapital (%)	19
Soliditet (%)	25
Likvida medel och placeringar	4 662
Orderingång	11 600
Orderstock på balansdagen	25 600
Årsanställda på balansdagen	15 217
Vinst per aktie (kronor)	22,10
Utdelning per aktie (kronor)	6,50

□ Det finns drygt 26 000 aktieägare i Celsius. Alla var dock inte på plats när Celsius höll sin första "publika" bolagsstämma i Kongresshallen i Göteborg den 25 maj.

Cirka 200 kom och de möttes av glad musik spelad av gamla Boforsmedarbetare, men stämmodeltagarna fick också uppleva hur Svenska Freds utnyttjade sin enda aktie.

Under nästan lite högtidliga former inledde styrelseordförande och koncernchef Olof Lund Celsius Industrierts 100-års ordinarie bolagsstämma med orden "detta är en milstolpe i Celsius historia".

Det var Celsius första bolagsstämma sedan Celsius privatiserades, så visst fanns det anledning att vara lite högtidlig.

De formella punkterna på dagordningen gav inte anledning till några nämnvärda kommentarer och klubbades snabbt igenom av mötets ordförande Ingvar Gullnäs.

□ IT-satsningar

I verkställande direktörens, Åke Plyhm, anförande inför aktieägarna uttryckte han sin glädje över Celsiusbolagens framgångar, och han nämnde bland annat Telubs kvalificerade konsult- och underhålls-

verksamheter som framgångsrika. Han framhöll också att Celsius är Sveriges mest utvecklingsintensiva koncern samt att man nu och i framtiden satsar stort på bland annat informationsteknologi (IT) och då främst inom CelsiusTech och Telub. Delägarskapet i Enator är ett annat bevis på IT-satsningen.

Tillsammans med Enator omsätter Celsius-koncernen 2,5 miljarder kronor inom IT-området och sysselsätter 2 000 personer. Åke Plyhm förutskickade också, att det även kan bli en breddning av denna verksamhet.

Han förutspådde dessutom en fortsatt god lönsamhet för koncernen. Avslutningsvis uttalade han en förhoppning om att aktieägarna, liksom styrelsen, trodde och hoppades på fortsatta framgångar för Celsius.

□ Attack mot Celsius

Det gjorde dock inte Lars Jederlund, representanten för Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen, som äger en styck Celsiusaktie. I egenskap av aktieägare hade de genom Lars Jederlund rätt att ta till orda under stämman.

Han ställde ett antal kritiska frågor, t ex om Bofors har varit underleverantör av sprängämne till s k antipersonella minor till ett italienskt företag. Olof Lunds svar var ett entydigt nej. Han underströk att varken Bofors eller något annat koncernbolag har levererat sprängmedel till det italienska företaget Valsella under den senaste tioårsperioden.

Olof Lund betonade också att Celsius följer de lagar och regler som sätts upp av svenska myndigheter.

Andra frågor från Svenska Freds rörde storleken på Roine Carlssons konsultarvode, om provisioner utbetalats i Pakistan, om Celsius gjort affärer i Dubai o s v.

□ Hög etik hos Celsius

Svaren som Olof Lund gav uppfattades som tillfredsställande, i vart fall av Sveriges Aktiesparares Riksförbund, som också var på plats denna dag. Deras representants uppskattande och berömmande ord om Celsius höga etik och förstklassiga redovisning stärkte nog aktieägarnas tro på Celsius som en god placering trots Svenska Freds försök att misstänkliggöra koncernen.

Stämmodeltagarna såg heller ingen anledning att välja nya ledamöter till styrelsen. Samtliga omvaldes. Och de som har Celsiusaktier kan nu glädja sig åt utdelningen på sina aktier. □

Gammalt elverk blir som nytt

□ I slutet av 60-talet tillverkades ett par hundra elverk och levererades till armén. Då var de bra, men tidens tand, reservdelsbrist och förändrade krav har resulterat i att Elverkskärra 15 kVA C ska modifieras eller livstidsförlängas som man säger i den här branschen.

Projektledaren Peter Wärdell, Telub Teknik i Östersund säger:

– En utredning inom armén visade att det skulle bli dubbelt så dyrt att köpa nya elverk och därför fastnade man för modifieringsalternativet.

– Och nu har ni den första serieprototypen klar?

– Den är precis färdig för att utsättas för ett långtidsprov som ska utföras av Arméns Tekniska Centrum här i Östersund.

□ Mycket nytt under skalet

Vad har gjorts i modifieringsväg på elverket?

– Vi har bytt ut den gamla Volkswagenmotorn mot en dieselmotor, dels därför att reservdelarna till VW-motorn började

sina, dels för att få en höjning av effekten från 15 till 20 kVA. Vi har bytt ut hela systemet så att det följer gällande föreskrifter och normer. Vi har också infört tryckluftsbromsar vilket i sin tur innebär att hastigheten vid bogsering kan vara 70 km/tim i stället för 40 km/tim som gällde tidigare, säger Peter och fortsätter:

– Det är de stora ändringarna. Men vi har också gjort en mängd mindre ändringar som att flytta batteriet, satt dit batterifrånskiljare och hjälpstartsuttag, liksom ett annat och bättre stödhjul och mycket annat.

Det kommande långtidsprovet visar om elverkskärran håller måttet och är så bra att kunden vågar sig på att beställa modifieringsarbetet på hela serien.

– Hittills tyder allt på att det kommer att gå bra, även kundens reaktioner är odelat positiva, avslutar Peter.

□ Små marginaler

Kunden, FMV:AnläggE, är mycket tillfreds med det hittills gjorda arbetet.

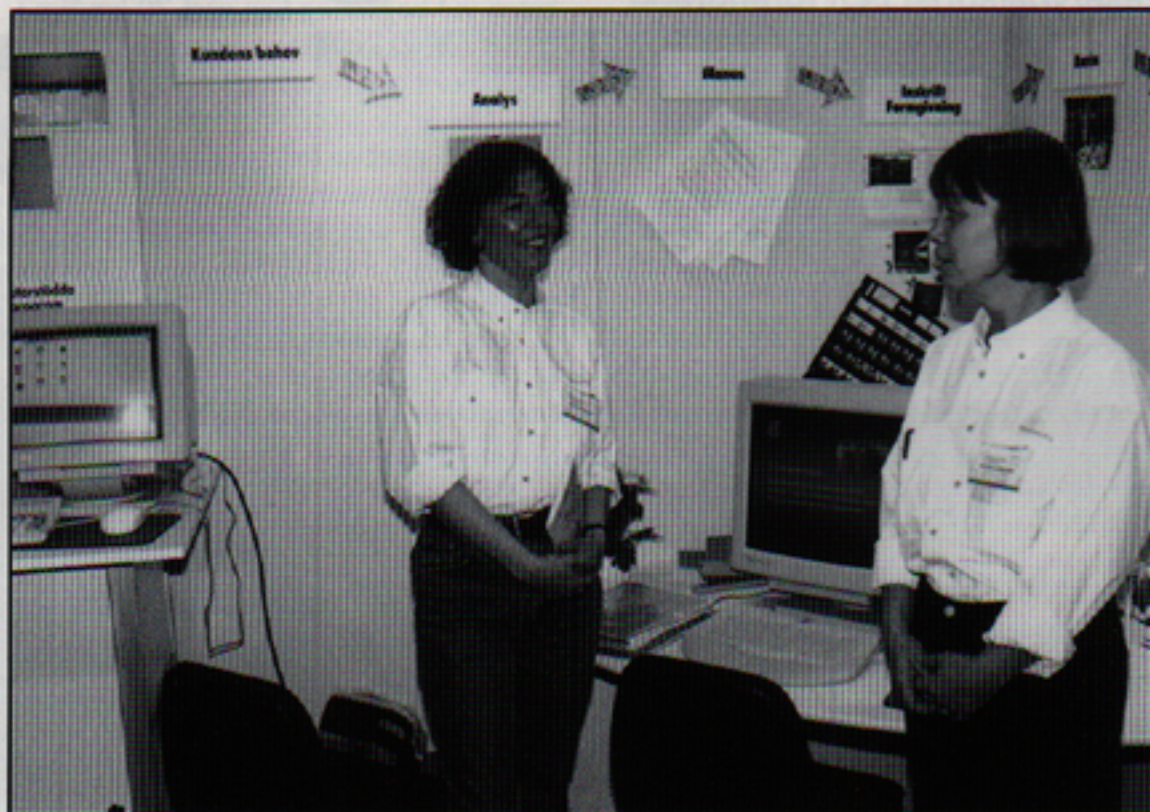
– Östersundsgänget har gjort ett bra jobb! Bara det att lyckas få in den nya motorn på den gamla motorns plats var inte det lättaste, säger Hans Blomlöf på FMV.

Text och foto: Hans Brännström

Det nygamla elverket tillsammans med sina modifierare Karl-Erik Elvgren, Peter Wärdell, Bengt Boström, Evert Nilsson och Tom Asp.

Kvinnorna kan på Försvarsmedia

Två av Försvarsmedias krafter på Kvinnor Kan-mässan i Östersund, fr v Eva Högberg och Marlén Olsson.

□ **720 utställare och 60.000 besökare på fyra dagar! Där har ni kontentan av idé- och handelsmässan Kvinnor Kan, som i år "drabbade" Östersund.**

Försvarsmedias kvinnor var på plats och visade sina möjligheter och kunskaper när det gäller att producera publikationer och att arbeta med det senaste i datorväg inom sin verksamhet.

En del av försvaret visade också upp sig, helt naturligt eftersom mässan höll till på ATC, Arméns Tekniska Centrum.

Eva Högberg var en av dem som representerade Försvarsmedia på mässan. Vad är hennes intryck efter fyra dagars intensiv marknadsföring?

– Vi fick många intressanta kontakter med såväl försvaret, andra organisationer som "vanliga" mässbesökare. Bland annat var många befäl från Östersunds garnison

intresserade av Försvarsmedias resurser när det gäller att producera utbildningsmaterial för militärt bruk och att arbeta med datorstödd utbildning.

– En annan intressant kontakt var Svenska Turistföreningen som fick veta vad vi kan göra på områdena kartor och böcker om överlevnad. De ville även veta mera om våra möjligheter att bedriva utbildning om det vi behärskar.

– Sedan visade det sig att den "vanlige" mässbesökaren är mera insatt i vårt gebit än vad man tror. Det var många som ställde frågor.

– Så det var ingenting negativt, då?

– Skulle vara vädret i så fall. Tänk att det faktiskt snöade på lördag morgon. Fast kanske var det positivt. Folk kunde inte påta i sin trädgård, så de kom till mässan i stället. Med tanke på att så många kom så var nog vädret en positiv faktor.

Tänk att få höra en noll-åtta säga att busväder i Jämtland kan vara positivt!

Text och foto: Hans Brännström

Ny chef vid FMV:s försöks- plats i Vidsele – RFN

□ Den 1 maj tillträdde övlt Karl-Erik Smedetun tjänsten som chef för Provningsavdelningens försöksplats i Vidsele.

Övlt Smedetun är född i Ankarsrum men flyttade tidigt till Skellefteå där han tillbringade sina barndomsår. Efter 32 år i Norrbotten kan man väl dock räkna honom som riktig norrbottning.

Den militära banan började han 1960 vid Flygvapnets Centrala skolor som signalist. Utbildningen gick vidare till stridsledare vid F 2 i Hägersnäs.

Under de två senaste åren har Karl-Erik Smedetun varit sektionschef i Flygvapenledningen (f d Flygstaben) med ansvar för basflygverkstadsprogrammen, Flygvapnets materieladministration och krigsorganisationssystem. □

Karl-Erik Smedetun, ny chef vid RFN, Vidsele

Aktuella interna kurser

Kurs:	Datum:	Ort:	Sista anm.dag:
Engelska, konversation	v 35-48	Växjö, Arboga, Stockholm	12/8
Engelska, technical writing	v 35-48	Växjö	12/8
Tillämpningskurs för utvecklingshandbok för programvara	12-13/10		9/9
Arbetsrätt för chefer	12/9	Växjö	12/8
	14/9	Arboga	12/8
	15/9	Östersund	12/8
Arbetsmiljö	13/9	Växjö	12/8
	15/9	Arboga	12/8
	16/9	Östersund	12/8
Rekryteringsutbildning	17-18/10		16/9
Positiv påverkan	19-23/9	Internat	19/8
Förhandling	11-14/10	Internat	9/9
Konsultutbildning, steg 2, kundkontakt	6-8/9	Växjö	5/8
Konsultutbildning, steg 3, affärsekonomi	18-20/10	Växjö	16/9
Personlig kommunikation	4-6/10	Växjö	9/9
Att genomföra utredningar	27-28/9	Växjö	26/8
Effektivare internumöten	11-12/10	Växjö	9/9
Mikrodator teknik, grundkurs	Hösten	Växjö	12/8
Felsökning i mikrodator-system	Hösten	Växjö	12/8
Optisk fiberkommunikation	6/9	Växjö	12/8
	8/9	Arboga	12/8
Elmiljö (EMC)	20/9	Östersund	19/8
Persondatorn, orienterande användarkurs	18/8	Växjö	5/8
	28/9	Växjö	26/8
Windows på PC, orienterande användarkurs (grafisk miljö)	22/8	Växjö	5/8
	3/10	Växjö	2/9
Ordbehandling WordPerfect (teckenmiljö)	29/9	Växjö	29/8
Ordbehandling MS Word for windows /(grafisk PC-miljö)	23/8	Växjö	5/8
	4/10	Växjö	2/9
Dokumentproduktion baserad på Telubs standardformulär	24/8	Växjö	5/8
	5/10	Växjö	5/9
Kalkylprogram MS Excel for windows	25-26/8	Växjö	5/8
	6-7/10	Växjö	6/9
Kommunikation i Telubs nätverk	1/9	Växjö	1/8
Skydds- och säkerhetskurs master och torn	Hösten	Meddelas senare	26/8

Ytterligare upplysningar lämnas av utbildningsavdelningen, Eva-Marie Blomquist, tel. 0470-42497, som också tar emot din anmälan.

Göteborg flyttar

Telub AB, Telub Teknik, Telub Inforum och Systecon i Göteborg startar efter semestern sina verksamheter i nya gemensamma lokaler på Celsiusgatan 8.

Deras gemensamma postadress är fr o m **1 augusti 1994:**
Box 8977, 402 74 Göteborg
Tel.nr: 031-658400

Celsius stärker ställningen inom IT-området

Under juni månad har vi kunnat se en annons i affärs- och datatidningar som visar att Celsius har stärkt sin ställning inom IT-området.

Man vill peka på den roll som informationsteknologin numera spelar inom Celsius.

Följande kan läsas i Celsius senaste delårsrapport:

"Med förvärvet av Telub 1991 gjordes den första viktiga inbrytningen på IT-området. Förvärvet av CelsiusTech i början av 1993 var ytterligare ett steg i den utvecklingen. Engagemanget i Enator i februari i år är ännu ett.

Sannolikt kommer vi att gå vidare med ytterligare förvärv eller samarbeten för att bredda och fördjupa IT-kunnandet.

Något förenklat kan man peka på två skäl till Celsius satsningar inom IT-området. Dels kommer framgent 'IT-innehållet' i leveranserna på försvarsmarknaden att öka markant, dels är den civila IT-marknaden under snabb tillväxt och Celsius-företagen har där stora möjligheter att göra inbrytningar med sitt avancerade IT-kunnande som bas." □

Två Dotcom-regioner har blivit en

Dotcoms regioner Skövde och Göteborg har slagits samman och bildar numera Region Väst. Regionchef är Peter Lager.

Utgivnings- plan för INBLICKEN – hösten 1994

Nr	Manusstopp	Utgivning vecka
8	8/8	35
9	12/9	39
10	10/10	43
11	8/11	48
12	2/12	51

Nya inom Telub

Liselotte Ramvik har fått en tillsvidareanställning som programmerare inom Telub Teknik, division Ledningssystem, Växjö.

Liselotte har avslutat studier vid Höghskolan i Karlskrona.

Madeleine Eng är Dotcoms nya sekreterare i Linköping. Madeleine började som ungdomspraktikant.

Folke Alvehammar är sedan den 2 maj vaktmästare på Dotcoms huvudkontor i Stockholm. Folke är f d marinofficer.

Lars Lindman började den 1 juni som projektör/CAD-specialist på Dotcom i Stockholm. Lars började som praktikant på Dotcom.

Tjänste- förändring

Lars-Göran Lundman, ny regionchef för Dotcom, Stockholm. Tidigare regionchef i Göteborg.

Bo Bergström, f d datasäljare på Dotcom, region Luleå, numera chef för regionen.

Nytt namn

Christina Möller på Intern Service i Växjö heter numera **Lundqvist** i efternamn.

Slutat

Allan Kärnfalk, Telub Teknik, Ledningssystem, Arboga

Martin Wååk, Telub Teknik, Ledningssystem, Solna

Henrik Helander, Telub Teknik, Systemsupport, Arboga

Peter Hjort, Telub Teknik, Kommunikationssystem, Solna

Jimmy Gustafsson, Kommunikationssystem, Arboga

Christer Bergström, Telub Teleanläggningar, Arboga

Mikael Eriksson, Telub Teleanläggningar, Arboga

Stefanie Thorén, Försvarsmedia, Stockholm.

TACK

Hjärtligt tack till chefer och arbetskamrater för uppvaktningen på min 60-årsdag.

Bo Gustafsson

Ett hjärtligt tack till arbetskamrater, företag och fackklubbar för all uppvaktning i samband med min 50-årsdag och att ni gjorde gubbdagen till ett härligt minne.

Lars Häger

Inblickens redaktör och kontaktpersoner önskar tidningens läsare en riktigt skön och avkopplande semester. I augusti kommer tidningen igen, men då i en annan kostym.

*Ju mer man vet,
ju mer glömmar man.
Ju mer man glömmar,
ju mindre vet man.
Ju mindre man vet,
ju mindre glömmar man.
Ju mindre man glömmar,
ju mer vet man!*

Okänd tänkare

Insändare

Rökfri eller icke rökfri arbetsmiljö?

□ Ibland blir man förbannad. Som till exempel när man läser svaret till insändaren om rökning i Inblicken nr 4. Svaret lyder förtfattet: Eftersom ett rökförbud skulle innebära besvär för rökarna så kan vi inte förbjuda rökning.

Personligen tolkar jag svaret som en yttring av feighet och nonchalans i en fråga där det faktiskt finns otvetydiga medicinska argument och juridiska fakta som talar för rökförbud.

Ur medicinsk synvinkel är rökning och passiv rökning en stor hälsorisk som i värsta fall leder till cancer och kanske döden.

Ur juridisk synvinkel så ska en anställd som kräver en rökfri miljö få en sådan. Detta kan sedan innebära antingen rökförbud eller speciella ventilationssystem med filter och dylikt. Ett totalt rökförbud torde vara billigast och effektivast.

En friskvårdssatsning utan rökförbud är dessutom inte värd namnet. Ett rökförbud borde vara ett naturligt steg i en friskvårdssatsning som Telub genomför. Ge-

nom ett generellt rökförbud skulle Telub verkligen medverka till att förbättra arbetsmiljön samt de anställdas hälsa. Följ upp rökförbudet med stöd och hälsokontroller inom friskvårdsprogrammet.

Det är enligt min mening inte fråga om att ta hänsyn till rökare och eventuella besvär av rökförbud, det är frågan om att rädda livet på oss som inte röker, om att ta ansvar för sina medmänniskor. Rökning dödar, ett rökförbud räddar livet – vem ska egentligen visa hänsyn?

Jag kräver en rökfri miljö – jag vill leva med mina barn och barnbarn...

Konsult och småbarnsförälder

Svar:

Inom ROM (Rådet för orts- och miljöfrågor i Växjö) kommer vi mot bakgrund av den nya tobakslagen att behandla frågan vid vårt nästa möte (september). Vi kommer då att diskutera olika grader av rökfrihet på Telub/Växjö och möjligheter att realisera detta.

Även om problemet i botten är en intressekonflikt och således inte har någon lösning som är optimal för alla inblandade parter, tror jag att vi ska kunna utforma en lösning, som är tillfredsställande för såväl rökare som rökallergiker och som dessutom är tekniskt och ekonomiskt realiserbar.

Inför detta möte vill rådet således få del av allas idéer och förslag. Så om insändaren utöver redovisade önskemål och krav också har konkreta idéer och åtgärdsförslag är jag intresserad av att höra dessa.

Avseende sakfrågan delar jag personligen insändarens synpunkt att "allmänna utrymmen" som exempelvis entréer, trapphus, korridorer, konferensutrymmen bör vara rökfria, men i övrigt vill jag inte föregripa rådets diskussion.

Jag tror således att med lite ömsesidig hänsyn och generositet ska vi alla kunna jobba kvar på Telub, i varje fall om detta beror på rökmiljön.

*Göran Danielsson, tel.ankn 2595
ordf för ROM*

Betygsätta eller icke betygsätta cheferna?

□ Jag vill här kommentera kritiken av mina uttalanden i artikeln "Tar äntligen krafttag" i Inblicken nr 4/1994:

I artikeln fanns ett stycke om den chefsinventering som pågår. Jag sa flera saker i det avsnittet, bland annat att cheferna betygsätts. Detta med betygsättning har uppenbarligen stört några personer, varför en kommentar kan vara på sin plats.

Det är alldeles utmärkt att Telub och dess dotterbolag inventerar vilka chefer och ledare vi har till förfogande för tjänst i Telub och dotterbolagen. Några cheftillsättningsfall i framför allt Telub Teknik de senaste åren har visat att denna inventering fyller ett behov. Samtidigt är det viktigt att poängtera att den här övningen i första hand är en inventering.

Om cheferna i samband med denna inventering också betygsätts ser vi inget fel i det, betygsättning är ett påfund av linjen för linjen och jag antar att linjen tycker den egna idén med betygsättning är bra. Annars går det ju bra att ta bort den, det är inte personalorganisationerna som fört in idén.

Vårt förslag var enbart att det skulle vara bra med även en omvänd betygsättning, det vill säga förutom den konventionella metoden med betygsättning uppifrån och ner, att betygsättningen även kan ske nerifrån och upp.

Det skulle vara ett hälsotecken i tiden.

*Christer Wall
ordf. i CF-klubben*

Arg och uppretad?

**Muttra inte för dig själv.
Lyft upp frågan på
bordet.**

**Skriv en debattartikel
eller insändare till
Inblicken!**

**Du får gärna vara
anonym.**

**Det räcker om
redaktören vet om ditt
namn.**

INBLICKEN

Telub AB

351 80 Växjö

Internadress:

MR/Björlin

Redaktör och ansvarig utgivare: Anita Björlin, Telub AB, Växjö, tel. 0470-42 215, telefax 0470-289 51
Kontaktpersoner: Jan-Olof Björklund, Telub Teleanläggningar, Arboga, tel. 0589-815 06, Hans Brännström, Telub Teknik och Telub Inforum, Östersund, tel. 063-156 154, Göran Ditzinger, Försvarsmedia, Stockholm, tel. 08-788 9510, Annika Hellspång, Dotcom, Bromma, tel. 08-704 46 23, Curt Nordström, Telub Teknik, Solna, tel. 08-705 51 60, Gunnar Thorngren, Telub Miltest, Vidsel, tel. 0929-37 205, Bengt Thunstedt, Systecon, Solna, tel. 08-705 52 52.
Tryckeri: Halls Offset AB, Växjö. Upplaga: 2200.
Om inget annat anges svarar redaktören för text och foto.

Min far och Recordrullen

□ Snart stundar semestern och kanske sköna fiskestunder antingen vid älven, insjön eller havet.

Jerry Lindblom på Telub Miltest i Vidsel drar sig till minnes en oförglömlig fiskeupplevelse. Några fritidsfiskare känner nog igen vissa händelser.

Recordrullen, som jag fick efter min far är helförkromad och bär beteckningen Record 1800.

Underverket införskaffades troligen i mitten av femtiotalet. På den tiden var jag mycket ung och fick egentligen aldrig nöjet att lära mig denna tålmodskrävande kastteknik. Min far, som var en frenetisk användare med mångårig vana, hävdade däremot att "rekåården", som han kallade den, inte var någon barnleksak. Men om jag fattade det hela rätt bestod ett lyckat kast av kombinationerna rätt inställd trumbroms, tummen på plats och rätt tryck, betesvikt, vinkeln på kastarmen, störande moment i omgivningen och dagsformen. Om någon av dessa kombinationer felade uppstod ovillkorligen ett varierande stort fågelbo eller så kallat backslagstjorv. Min far som normalt inte brukade svordomar gjorde undantag och kallade tjorvarna något helt annat! Dessutom fick jag också höra "förbjudna" ord när oredan skulle redas ut. Att far hade starr på båda ögonen och att myggorna var i högform underlättade inte det hela.

Fisket då? Ja, fem kilometer nedströms Östra Kikkejaurs utlopp i Åbyälven är platsen för detta eldorado. Far var alltid den tolerante roddaren.

En sensommarkväll som jag aldrig glömmer var när far och jag ännu en gång skulle upp till forsen, som låg en bit uppströms selet, och dit fick jag inte fara ensam. På vägen upp ankrade vi alltid båten på kanten till en liten agga. Där hade jag också en "gås" oplockad med en rejält stor sik.

Att påstå att den här kvällen skulle tillhöra en av fars bästa är långtifrån sant. Det började redan när sista "antikinken" hakade fast vid båtanten, lossnade och för-

svann i djupet. Antikinken var den lilla celluloidbit som satt fast framför spinnaren och förhindrade att linan tvinades. Flugkast fick det bli för kvällen. Alla ni som en kall vinterkväll följt norrske-

nets häftiga framfart på himlen kan föreställa er hur färgen i fars ansikte skiftade när han redan efter första kastet åstadkom sommaren s prakttjorv. Till slut, efter det att roddanden lagt sig i fars ansikte och

sonens intensiva medverkan till tjorvens upplösning, var det dags igen! Händelsen var en upprepning av första kastet. För att därefter i detalj fånga det som egentligen hände, hade man behövt en höghastighetskamera. Det hela slutade med att far i vredesmod kastade utrustningen i älven.

Tystnaden var påfallande besvärlig, försiktigt drog jag ut lite av linan ur min rulle och svingade ut flugan en bit uppströms. Hugget och mothugget kom lika snabbt som roddanden hade kommit till fars ansikte vid prakttjorvarna. Jag såg genast att det var min "Elmer", siken, som hade kroat på! Bomullshåven jag fått av far den julen kom väl till pass när det äntligen var dags för håvningen.

Jättesiken hade fått far på bättre humör och tankarna återvände till vad han gjort med recorden. Han tyckte det var harmeligt att låta utrustningen ligga på botten och förstöras. Han rodde sakta uppströms medan jag kikade ner i djupet. Efter några försök lokaliserades "pollan", d v s kast-

flötet nere vid botten, sakta vajande i strömmen. Far kastade ut ankaret och genom att förtynga fluglinan med bly från hans fiskelåda var det en enkel sak att kroka fast i tjorven.

Far såg lättad ut när han fick sitt spö i handen. Med förenade krafter fick vi buka med tjorven och far rodde upp till forsen. Vi drog upp båten på land och far ställde sig längst ner på stenkistan och släppte ut flugkastet med strömmen. Far kastade vågade han inte. När han matat ut en bra bit lina avbröts det tillfälliga lugnet av ett jätteplask och högt upp i luften flög pollan och ett guldglänsande monster. Han agnade på en hederlig gammaldags gäddvobblar. Vobblern försvann i strömmen allteftersom linan matades ut. Först hände ingenting, far skruvade på sig och småryckte i linan. Hugget var betydligt lugnare den här gången. Fisken rusade snabbt allt längre nerstuloöms, ve-

ven roterade som en gräddvisp och far bromsade framfarten med tummen. Fisken kom in i bakvattnet och far skrek "Håven, håven". Snabbt stod jag där med min bomullshåv. Efter en lång "fight" med den förmodade öringen uppenbarade sig den största gädda som skådats. Far grymtade, men sa att strömgädda är gott det. Om far hade haft en föraning om denna händelse hade han säkerligen satsat några fler slantar på håvens kvalitet. Hur jag fick in detta monster i håven vet jag inte, emellertid kom det ut lika snabbt – inte uppåt, utan nedåt rakt genom håven!

Hemfärden var rätt dämpad, men vi hade ju siken och "rekåården".

"Rekåården" var fars ögonsten i många år framöver. De inkapslade rullarna kom och revolutionerade fisket. Efter moget övervägande köpte far en ABU-Matic 60.

Jag var med när far lärde sig kasta med den rullen, men det är en helt annan historia!

Jerry Lindblom

